

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไทย: ความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Thai Women Empowerment Funds: Success and Challenge in policy Implementation.

ปิยะนุช เรืองโพชน¹ เดชทัช คลายโสภณ²

บทคัดย่อ

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นวาระเร่งด่วนที่จำเป็นต้องดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2555 สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยในการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่สตรี กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการ การพัฒนาสตรีและเครือข่ายสตรี ตลอดจนการสร้างภาวะผู้นำ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ์ให้กับสตรีอันเป็นนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในทุกมิติตั้งแต่ด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาความสามารถของสตรีในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้นโยบายเกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมในทุกจังหวัด จึงได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดทั้งหมด 77 กองทุน อย่างไรก็ตามความสำเร็จของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อบทบาทคุณภาพชีวิตของสตรีไทยเป็นอย่างมาก สำหรับบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญของรัฐบาล สำหรับการนำเสนอเนื้อหาของบทความนี้ ได้กล่าวเชื่อมโยงความหมายความสำคัญของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไทย การจำแนกประเภทของนโยบายสาธารณะ จากนั้นได้กล่าวถึงสาระสำคัญของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป้าหมายของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และในประการสุดท้ายได้วิเคราะห์ถึงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติตลอดจนความท้าทายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้นโยบายดังกล่าวมีโอกาสประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติมากขึ้นหรือมีโอกาสล้มเหลวน้อยลง

คำสำคัญ: กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี นโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์และพลศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร Email: ppiyanoot@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์และพลศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร Email: khso65@hotmail.com

Abstract

A policy of Thai Women Empowerment Funds (TWEFs) is the policy that the government has set forth as an urgent agenda. This policy needs to be implemented in 2012 for a source of low interest or interest-free working capital and making income for women. The TWEFs have led to the women's welfare and network development for leadership in equal society and protection of women's rights. This policy is appropriate for the development of the quality of life of women in all dimensions on the social, economic, and empowering aspects of women in all fields to ensure that the policy is driven in a concrete manner in every province. Therefore, the 77 provincial TWEFs for the development of Thai women are found. However, the success of the TWEFs depends on many factors which have impacted and changed the quality of life of Thai women. This article aims to analyze the policy implementation of the TWEFs. The project is considered a major public policy of the government for presenting the content of this article. It is the link between the meaning of the TWEFs and the classification of public policy with the mentioned policy. Besides, the important role of the TWEFs is the process of implementing the policy. Finally, the model of policy implementation is analyzed that the factors affect the success of implementing the TWEFs and the challenges of the policy implementation as well as the challenges for policy implementation in order to enhance the success and decreasing failure.

Keywords: Thai Women Empowerment Funds, Public Policy, Policy Implementation

บทนำ

ในอดีตที่ผ่านมาสังคมไทยยังมีความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุรุษและสตรีทั้งด้านกายภาพและชีวภาพ สังคมไทยมีมายาคติเกี่ยวกับเป็น “ข้างเท้าหลัง” จากคติความเชื่อดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมในสิทธิ เสรีภาพ และ ความเสมอภาค ระหว่างบุรุษและสตรี ซึ่งถือเป็นคติความเชื่อประเด็นสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นบุรุษและสตรีออกจากกันทั้งวิถีแห่งการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวัฒนธรรม ประเพณี และหน้าที่ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคม จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตระหนักถึงสภาพการณ์ปัญหา กล่าวคือ รัฐบาล

ไทยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาสตรีอย่างต่อเนื่อง โดยมีการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาสตรีมากขึ้น เพราะถือว่าการพัฒนาสตรีเป็นนโยบายที่สำคัญในหลายมิติ

นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณค่าให้ สตรีซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป็นวาระเร่งด่วนที่จำเป็นต้องดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2555 โดยจัดตั้งเป็น กองทุนสำหรับ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยในการสร้างอาชีพ สร้าง รายได้ เพื่อพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ และสวัสดิการให้แก่สตรี รวมถึงการพัฒนาสตรีและ เครือข่ายสตรี การพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิให้กับสตรีอัน เป็นนโยบายที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในทุกมิติ (สำนักงานกองทุนพัฒนา บทบาทสตรี, 2555)

จะเห็นได้ว่าหลักการ วัตถุประสงค์ งบประมาณ ตลอดจนการบริหารจัดการของนโยบาย กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีนั้น เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าเป็นกองทุนที่เปิดโอกาสให้สตรีสามารถเข้าถึง แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำเงินไปพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ รวมทั้ง ยังทำให้สตรีได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีภาวะผู้นำ ทั้งนี้ข้อมูล ข่าวสาร ประเด็นปัญหา และ มุมมองของฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งให้เห็นว่ายังมีข้อถกเถียงในเชิงวิชาการเกี่ยวกับนโยบายกองทุนพัฒนา บทบาทสตรีทั้งในด้านการบริหารจัดการ การนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นว่าจะ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้หรือไม่ ดังเช่น จุมพล นิยมพานิช (2554) ได้เสนอว่าบทเรียนสำคัญบทหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนากำลังเรียนรู้ ได้แก่ บทเรียนที่ว่า นโยบาย หรือโครงการทั้งหลายที่กำหนดขึ้นด้วยความรอบคอบ เต็มไปด้วยหลักวิชาการ เทคนิค วิชาการที่ทันสมัย เป็นสิ่งจำเป็นแต่ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันความสำเร็จหรือบรรลุ วัตถุประสงค์ของนโยบาย กล่าวคือ แม้ว่านโยบายนั้น ๆ จะดูน่าเชื่อถือ และเต็มเปี่ยมไปด้วย ความหวังเพียงใดในหน้ากระดาษ แต่จะไม่มีคามหมายอะไรเลยหากปราศจากการดำเนินงานตาม นโยบาย หรือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) อย่างถูกต้อง และจริงจัง ด้วยความอดทน พยายามของทุกภาคส่วนตลอดจนองค์กรกลไกที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้น นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงเป็นนโยบายสำคัญในฐานะที่ เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใน บทความกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี : ความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้เขียนต้องการนำเสนอความเป็นมาหรือปฐมบทของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป้าหมายสำคัญของ นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับ ท้องถิ่น และได้วิเคราะห์ถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยนำตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติมาใช้ใน วิเคราะห์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไป ปฏิบัติ ตลอดจนความท้าทายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของบทความ

บทความ “กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไทย: ความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาระสำคัญและเป้าหมายของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ขั้นตอนของการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ รวมทั้งศึกษาความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ

สาระสำคัญและเป้าหมายของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

1. สาระสำคัญของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี หากพิจารณาความหมายของนโยบายสาธารณะ Thomas R. Dye (2002) นิยามว่านโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมของรัฐบาลหรือมาตรการเฉพาะที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจนิยามให้แคบไปอีกได้ว่าเป็นการแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับสังคมส่วนรวม (Easton, 1971) ซึ่งสามารถพิจารณาได้อีกด้านว่าเป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมทางสังคมโดยผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน ระบบและกระบวนการอย่างชัดเจน ต้องมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์หรือความตั้งใจที่จะกระทำด้วยคำพูดเท่านั้น และต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2544)

นับตั้งแต่มีการเลือกตั้งในสมัยนายทักษิณ ชินวัตร เป็นต้นมา นโยบายได้กลายเป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้ง (ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหภาพร, 2555) จนกระทั่งสมัยของ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็ได้ใช้นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งเช่นกัน กล่าวคือ นโยบายดังกล่าวเป็นหนึ่งในนโยบายหลักสำหรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง จนกระทั่งพรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งและได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2554

ปฐมบทของนโยบายกองทุนพัฒนาสตรีเกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ภายใต้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ต่อมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 ให้โอนย้ายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมาอยู่กรมการพัฒนาชุมชน และนายกรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2557 ให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการขอจัดตั้งกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พร้อมเสนอขอจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2558 ขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยกรมฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาท และต่อมา

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรวรรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ซึ่งทำให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2560)

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นกองทุนเฉพาะที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสตรีไทยทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือสตรีไทยที่ประสบปัญหาในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การถูกเลือกปฏิบัติ การถูกทารุณกรรมและสตรีที่ถูกกดขี่ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้สตรีที่ประสบปัญหาเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย เนื่องจากที่ผ่านมาสตรีมีความสามารถแต่ขาดโอกาสหรือช่องทางให้สตรีได้แสดงศักยภาพ ดังนั้นการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงเปรียบเสมือนการสร้างโอกาสให้สตรีได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้พัฒนาอาชีพหรือต่อยอดอาชีพและพัฒนาศักยภาพต่อไป โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีดังนี้ (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2560)

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรสตรี ทั้งนี้สตรีที่เป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีต้องรวมตัวกัน 5 คนขึ้นไปเขียนโครงการเพื่อขอกู้ยืมเงินโดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ สมาชิกต้องระงับวัตถุประสงค์ในการกู้เงินไว้ในโครงการอย่างชัดเจนว่าต้องการกู้เงินเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพหรือนำเงินไปลงทุนต่อยอดอาชีพเดิมหรือประกอบอาชีพใหม่ เป็นต้น

2. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังและดูแลแก้ไขปัญหาสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีนำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือการสร้างสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม

3. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาบทบาทสตรี เช่น การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี

4. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรี ตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

เมื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั้งหมด 77 จังหวัดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ประกาศรับสมัครสมาชิก โดยสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) เป็นสตรีที่มีสัญชาติ ไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น ไม่น้อยกว่า 6 เดือน และ 2) กรณีเป็นกลุ่มหรือองค์กรสตรี ที่ดำเนินงานในการดูแลหรือช่วยเหลือสตรี

ต้องมีสำนักงานอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชน หรือในจังหวัดที่ขอจดทะเบียนเป็นสมาชิก ในปี พ.ศ.2555 ในช่วงแรกของการรับสมัครสมาชิก สำนักงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อรับสมัครสมาชิกประเภทที่ 1 แต่ปัจจุบันสำนักงานสำนักงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเนื่องจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติถูกโอนย้ายมาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

สตรีหรือองค์กรสตรีที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีวิธีการใช้เงินกองทุนใน 2 มิติ คือ 1) ด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยในแต่ละพื้นที่อาจจะมีข้อตกลงที่แตกต่างกันได้ แต่ต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาที่กำหนด และ 2) ด้านสังคม เป็นการให้เปล่ากับสตรีที่กำลังประสบปัญหาอยู่โดยขึ้นอยู่กับคณะกรรมการสตรีจะเป็นผู้พิจารณา ในแต่ละพื้นที่อาจมีวิธีการพิจารณาแตกต่างกันไป สำหรับการให้สิทธิ์ชื้อกู้ยืมเงิน สตรีต้องรวมกลุ่มตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปรวมกันเสนอโครงการไปยังคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นผู้พิจารณา ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า “กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี” เป็นนโยบายประเภทการจัดสรรทรัพยากร (Distribution Policy) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระจายแจกจ่ายสินค้าและบริการให้กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ โดยรัฐบาลได้ใช้อำนาจในการจัดสรรและแบ่งปันสิ่งทรัพยากรที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งในที่นี้ก็คือเงินงบประมาณของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้กับกลุ่มสตรีที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกองทุนนี้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงเป็นนโยบายที่จัดอยู่ในประเภทจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่แตกต่างจากนโยบายที่ นายทักษิณ ชินวัตร เคยใช้หาเสียงมาก่อนในช่วงปีพ.ศ. 2548 เช่น นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นโยบายพักหนี้เกษตรกร โครงการบ้านเอื้ออาทร เป็นต้น

2. เป้าหมายของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้ที่สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ได้นั้นต้องเป็นสตรีไทยที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จึงเป็นนโยบายที่ตั้งขึ้นสำหรับสตรีโดยเฉพาะ กล่าวคือที่ผ่านมามีในประเทศไทยถึงแม้จะมีกองทุนเพื่อการกู้ยืมต่าง ๆ มากมายที่เป็นกองทุนประเภทส่งเสริมดูแลกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น กองทุนเด็ก กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่ยังไม่มียกองทุนใดที่ให้ประโยชน์แก่สตรีเป็นการเฉพาะ ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงถือเป็นกองทุนที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อดูแล พัฒนา และแก้ไขปัญหาให้กับสตรีด้วยการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั่วประเทศไทย ซึ่งเป็นการกระจายทรัพยากรด้านการเงินให้แก่สตรีทั่วประเทศไทยเป็นครั้งแรกให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ จึงกล่าวได้ว่านโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากร (Distribution Policy) (ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร, 2555). กล่าวคือ เป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการนำเอาทรัพยากรใน

สังคมมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม โดยรัฐบาลได้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกระจาย แจกจ่ายสินค้าและบริการให้กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น การให้บริการทางการศึกษา การรักษาพยาบาล สาธารณูปโภค การจัดสวัสดิการการเงินกู้ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มคน เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จึงได้ใช้อำนาจทางการเมืองในการจัดสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งในที่นี้คืองบประมาณของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติไปยังกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั้ง 77 แห่งทั่วประเทศไทย สำหรับปล่อยกู้เป็นเงินทุนหมุนเวียนและนำไปพัฒนาศักยภาพสตรีต่อไป

จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พบว่าเป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดคือ เป็นแหล่งทุนให้แก่สตรีใช้สำหรับพัฒนาอาชีพ ต่อยอดอาชีพ สร้างอาชีพ และใช้เป็นแหล่งทุนเพื่อจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศักยภาพให้สตรีมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพราะที่ผ่านมาในประเทศไทยยังไม่มีกองทุนที่ถูกจัดตั้งเป็นการเฉพาะเพื่อสตรีมาก่อน ดังนั้นนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจึงเปรียบเสมือนเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้สตรีสามารถเข้าถึงการพัฒนาจากภาครัฐได้มากขึ้น และทำให้สตรีที่จัดว่าเป็นประชากรจำนวนมากที่สุดในประเทศไทยได้รับโอกาสในการพัฒนาส่งผลให้สตรีเหล่านี้กลายเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

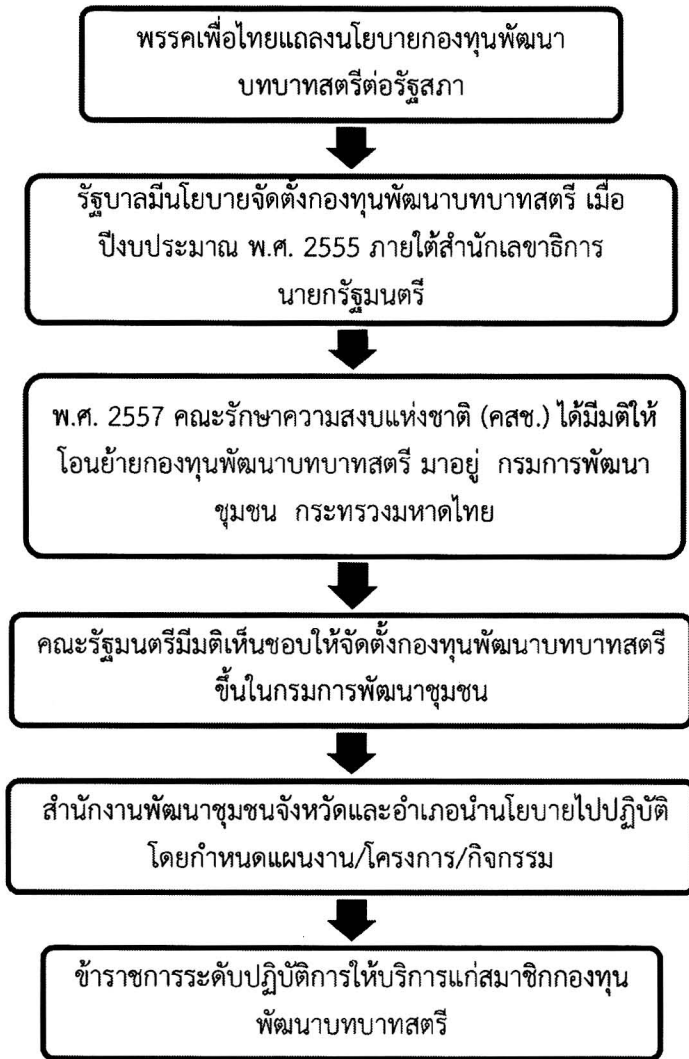
ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 คือ วัตถุประสงค์เชิงปทัสสถาน (Normative Component) กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนทั้งหมด 4 ประการดังได้กล่าวไปข้างต้น มีเป้าหมายสำคัญคือ เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อกู้ยืมสำหรับสตรี และมุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่สตรีประสบ เช่น ความยากจนที่ทำให้สตรีต้องอยู่ในภาวะตกเป็นเบี้ยล่างหรือพึ่งพิงฝ่ายชายมาโดยตลอด ดังนั้น หากสตรีต้องการหลุดพ้นจากความยากจนจึงจำเป็นต้องร่วมกันทำโครงการตามเงื่อนไขกู้เงินเพื่อนำมาใช้ประกอบอาชีพ อย่างน้อยก็ทำให้ปัญหาทางเศรษฐกิจของสตรีเบาบางไปได้ และเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทำให้สตรีได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้ความสำคัญกับเรื่องค่านิยมที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมที่เป็นหลักสากล คือค่านิยมเกี่ยวกับความเสมอภาคของบุคคลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทางเพศที่สอดแทรกอยู่ในวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพราะนโยบายที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมส่วนรวม ย่อมทำให้ประชาชนยอมรับและให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย (สมบัติ อารังธวังศ์, 2555) และ องค์ประกอบที่ 2 คือวัตถุประสงค์เชิงการเมือง (Political Component) ซึ่งพบว่า พรรคเพื่อไทยใช้นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายหาเสียง โดยพุ่งเป้าไปยังสตรีที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ การกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองโดยตรง เพราะต้องการช่วยเหลือ

สตรีที่ประสบปัญหาทุกรูปแบบและกำหนดผู้รับประโยชน์ต้องเป็นสตรีเท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาในกรณีนี้พบว่ารัฐบาลใช้อำนาจจัดสรรงบประมาณสำหรับสตรี ส่งผลให้มีผู้ชายไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี หรืออาจกล่าวได้ว่านโยบายสาธารณะของรัฐบาลส่งผลให้คนบางกลุ่มได้ประโยชน์ บางกลุ่มเสียประโยชน์ หรือบางกลุ่มไม่ได้ประโยชน์แต่ไม่เสียประโยชน์

ขั้นตอนของการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลให้ลุล่วง ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์และการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ แล้วจึงนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์แห่งนโยบายออกมา Jeffrey L. Pressman และ Aaron Wildavsky (1973 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2544) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยเทคนิควิธีการต่างๆ รวมถึงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ได้มีนักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ฝ่ายการเมืองระดับชาติได้แก่ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรีได้กำหนดขอบเขตการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี กฎกระทรวง และระเบียบหรือข้อบังคับสำหรับเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่แผนงาน/โครงการนั้น ๆ พร้อมทั้งพิจารณาหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานราชการที่ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงและกรมจะทำหน้าที่แปลงนโยบายนั้นออกมาให้หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และ/หรือส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ (จุมพล นิมพานิช, 2554)

สำหรับขั้นตอนการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัตินั้น Berman (1978 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2554) ได้เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation) เกิดขึ้นจากหน่วยงานระดับบนทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำหนดให้หน่วยงานระดับล่างนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้วิธีที่เหมาะสม เมื่อหน่วยงานระดับล่างได้รับการถ่ายทอดนโยบายจากหน่วยงานระดับบนแล้วก็จะกำหนดนโยบายภายในของตนเองให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ และนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro Implementation) โดยสามารถเชื่อมโยงขั้นตอนการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติในระดับมหภาคและจุลภาค

จากแผนภูมิข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า การนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation) เริ่มขึ้นเมื่อฝ่ายการเมืองคือพรรคเพื่อไทยได้กำหนดนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นเมื่อพรรคเพื่อไทยชนะเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2554 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรจึงได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2554 โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการภายใน 6 เดือน และให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั่วประเทศ ต่อมารัฐบาลได้มีการเปิดตัวกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และประกาศอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 ณ ทำเนียบรัฐบาล โดยเชิญหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจากทั่วประเทศมารับ

มอบนโยบาย พร้อมประกาศรับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน และทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนระดับหมู่บ้าน ตำบล และระดับจังหวัด ในขณะที่นั้นสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่กำกับดูแลกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ได้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ทำหน้าที่รับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั่วประเทศ แต่พบว่าเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น เกิดความล่าช้า ชื่อผู้สมัครซ้ำซ้อน ไม่สามารถขึ้นทะเบียนรายชื่อผู้สมัครได้เนื่องจากสำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ไม่มีความชำนาญในกระบวนการดังกล่าว ดังนั้นในปี พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงมีมติให้โอนย้ายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมาอยู่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญในงานด้านมวลชนและสตรี โดยได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาท (หนึ่งร้อยล้านบาทถ้วน) และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควบรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2560) จึงทำให้การบริหารจัดการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชนเป็นต้นมา

ในปัจจุบันกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และให้สำนักงานพัฒนาชุมชนแต่ละจังหวัดนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro Implementation) โดยมีพัฒนากรอำเภอ และพัฒนากรจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด ซึ่งทั้งพัฒนากรอำเภอและพัฒนากรจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติงานระดับล่างหรือข้าราชการระดับล่าง (Street-Level Bureaucrats) จัดว่าเป็นบุคคลที่ทำงานใกล้ชิดกับกลุ่มสตรีในชุมชนหรือในหมู่บ้านมาโดยตลอด ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับผลประโยชน์โดยตรง และมีความเชี่ยวชาญในงานด้านมวลชนเป็นอย่างดีการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยในระดับจังหวัดได้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด (อกส.จ) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด คณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ (อกส.อ) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน ละ 1 คน

ความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ

การพิจารณาแนวคิดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้เป็น 2 แนวทางคือ 1) เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมไม่ได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวและเลือนหายไป แต่เป็นกิจกรรมที่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง และแต่ละขั้นตอนได้มีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และ 2) เป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในอดีตจะมีการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจนระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายข้าราชการ โดยฝ่ายการเมืองมีหน้าที่กำหนดนโยบาย ฝ่ายข้าราชการมีหน้าที่รับคำสั่งจากหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติตามแนวทาง หรือหลักเกณฑ์ที่หน่วยงาน องค์กรกำหนดไว้ อาจกล่าวได้ว่าอยู่ภายใต้กรอบความคิดการบริหารแยกจากการเมือง (The Politics/ Administration Dichotomy) ต่อมาเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้มุ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัดเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมด้วย (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2555) เนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องของส่วนรวม ฝ่ายการเมืองไม่ทราบทุกเรื่อง หรือคิดถูกได้ทุกเรื่อง การผูกขาดอำนาจในการคิด การตัดสินใจไว้ที่ฝ่ายการเมืองเพียงกลุ่มเดียวจึงไม่ถูกต้อง แต่ควรให้ความสำคัญกับฝ่ายข้าราชการประจำ มีส่วนร่วมในการให้ข่าวสารข้อมูล ให้ความคิดเห็นแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อประกอบการดำเนินงานด้วย เพราะข้าราชการเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ จึงสามารถรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นด้วยความท้าทายของการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จจึงต้องวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากปัจจัยด้านข้าราชการหรือบุคลากรที่มีความสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หนึ่งในนักวิชาการที่พัฒนาตัวแบบเพื่ออธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ วรเดช จันทรศร (2554) ได้ให้ทัศนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการศึกษาในเรื่องขององค์การที่รับผิดชอบ สามารถนำและกระตุ้นการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่เพียงใด การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามการศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยการนำตัวแบบทางทฤษฎี (Theory Model) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ประกอบกับการใช้ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งเพื่ออธิบายการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นตัวแบบที่มีความเชื่อว่าสมรรถนะขององค์กร และความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องกับ 5 ปัจจัย ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนและส่งผลให้เกิดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

1. โครงสร้างขององค์การ ได้มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติโครงสร้างกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นโครงสร้างแบบรวมอำนาจ (Centralization) กล่าวคือ เป็นการจัดองค์การที่รวมเอาอำนาจหน้าที่ (Authority) ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการในการบริหารงานไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (สกส.) ซึ่งอยู่ภายใต้กรมการพัฒนาชุมชน การขับเคลื่อนนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจำเป็นต้องอาศัยการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งเป็นลักษณะของการบริหารในแบบระบบราชการ (Bureaucratic System) ที่จะใช้โครงสร้างการดำเนินงานที่เป็นหลักลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) การบริหารที่มีลำดับชั้นทำให้ระบบการสั่งการ และการควบคุม มีความรัดกุมทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีว่าด้วยการบริหารของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติกองทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 การดำเนินงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ แต่อาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเพราะต้องทำตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ทำให้การทำงานเต็มไปด้วยเอกสาร เกิดความล่าช้าโดยเฉพาะการอนุมัติโครงการให้แก่กลุ่มสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่กู้เงินไปพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ กล่าวคือ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสตรีที่ต้องกู้เงินไปลงทุนเพื่อประกอบอาชีพโดยเฉพาะอาชีพในภาคเกษตรกรรมซึ่งต้องดำเนินการในฤดูกาลใดฤดูกาลหนึ่งเท่านั้นหากพ้นไปแล้วก็ไม่สามารถเพาะปลูกได้ ดังนั้นหากมีคณะกรรมการหลายระดับต้องพิจารณาโครงการหลายรอบจึงทำให้อนุมัติโครงการล่าช้าเลยฤดูกาลที่เพาะปลูกได้ไปแล้ว นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเงื่อนไขการกู้เงินโดยให้สมาชิกรวมตัวกัน 5 คนขึ้นไปแต่งตั้งประธานกลุ่ม กรรมการ เลขานุการ เพื่อเขียนโครงการกู้เงินตามแบบฟอร์มที่ยึดตามระเบียบราชการซึ่งไม่สอดคล้องกับทักษะของสมาชิก นอกจากนี้เมื่อมีโครงสร้างคณะกรรมการหลายระดับอาจก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการด้วยกันเอง คณะกรรมการบางคนมีความเข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ คลาดเคลื่อน โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ในการเขียนโครงการ ทำให้สมาชิกเขียนโครงการไม่ถูกต้อง สมาชิกต้องแก้ไขโครงการหลายรอบ เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ ซึ่งการมีคณะกรรมการหลายชุดและยึดระเบียบกฎเกณฑ์มากเกินไปขาดความยืดหยุ่นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่สะท้อนโครงสร้างการบริหารงานในกองทุนที่ยึดหลักกฎเกณฑ์ระเบียบอย่างเคร่งครัดจนทำให้สตรีจำนวนมากเสียสิทธิ์ คือ การกำหนดให้สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีประเภทบุคคลธรรมดาต้องมีภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรืออยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นไม่น้อยกว่า 6 เดือน (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2560) แม้เงื่อนไขดังกล่าวจะมีเจตนาดี ต้องการให้สมาชิกกองทุนพัฒนาสตรีที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินเป็นผู้อยู่

ในพื้นที่นั้นจริงๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วสตรีที่เป็นกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่โดยเฉพาะในต่างจังหวัด อาจไม่ได้อยู่ในพื้นที่ภูมิสำเนาหรือตามทะเบียนบ้าน เนื่องจากต้องไปทำงานในพื้นที่อื่น เช่น ตามหัวเมืองใหญ่หรือในกรุงเทพมหานครทำให้ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะรวมกลุ่มเข้าเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จึงทำให้สตรีที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต้องถูกกีดกันออกไปจนกลายเป็นคนชายขอบ (Marginalization) แห่งกระบวนการพัฒนาซึ่งเป็นการปิดกั้นสตรีกลุ่มหนึ่งในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน จะเห็นได้ว่า โครงสร้างหน่วยงานที่เป็นทางการ (Formal Organization) ยึดตามระเบียบกฎหมายจี้ตามระเบียนกฎเกณฑ์ จากส่วนกลางอย่างเคร่งครัดก่อให้เกิดทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้โดยได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ซึ่งเป็นกลุ่มสตรีซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ หากสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับชาติได้ย่อมส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะการปรับระเบียบข้อบังคับบางประการ ให้เหมาะสม

2. บุคลากร มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ กล่าวคือ ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับบุคลากร ถ้าบุคลากรในระบบราชการมีไม่เพียงพอหรือบุคลากรไม่มีความรู้และความสามารถในการเข้าร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้นได้ ก็ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2555) เมื่อพิจารณาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ สามารถแบ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล

2.1 ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติงานมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความเกี่ยวข้องของข้าราชการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจแบ่งได้หลายระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานและข้าราชการในระดับล่าง กล่าวคือในระดับส่วนกลางมีอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ และในระดับจังหวัดคือสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด มีพัฒนาการจังหวัด หัวหน้างานส่งเสริม พัฒนาการอำเภอ และพัฒนาการเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ บุคคลเหล่านี้ต่างก็มีแรงจูงใจ (Incentives) เป้าหมาย (Goals) และค่านิยม (Values) ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ อาจจะเป็นที่มาของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน (วรเดช จันทรศร, 2554) ทั้งนี้ข้าราชการระดับล่าง (Street – Level Bureaucrats) ถือเป็นบุคลากรที่มีบทบาทอย่างมากต่อการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติเพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ให้บริการแก่สมาชิกโดยตรง ตั้งแต่การรับสมัครสมาชิก การประสานงานระหว่างคณะกรรมการระดับต่าง ๆ การให้คำแนะนำในการเขียนโครงการ ตรวจสอบโครงการและเอกสารต่าง ๆ ดังนั้นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะข้าราชการระดับล่างจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายและสามารถทำงานกับ

ท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งเป็นงานมวลชนและงานสตรี หากปฏิบัติได้เข้าใจย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทางตรงข้ามหากผู้บังคับบัญชาไม่สามารถควบคุมข้าราชการได้ เพราะข้าราชการก็จะมีอิสระในการปฏิบัติงาน หรือในกรณีที่นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงานประจำวันที่รับผิดชอบอาจทำให้ข้าราชการหลีกเลี่ยง เพิกเฉย และจะไม่ยอมรับ ซึ่งส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติได้ ดังนั้นปัจจัยด้านบุคลากรมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานนี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญมากต่อผลสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

2.2 คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล มีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นคณะกรรมการที่มาจากอาสาสมัคร ผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน ถือเป็นบุคลากรสำคัญในการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับหมู่บ้าน โดยมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ให้คำปรึกษาในการเขียนโครงการของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้ประสานงานการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ระหว่างสมาชิกกับคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทุกระดับ และหน่วยงานภาครัฐ ตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2560) ดังนั้นคณะกรรมการดังกล่าวต้องเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจในนโยบายเป็นอย่างดีเพราะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จริงและมีความใกล้ชิดกับสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมากที่สุด หากคณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทุนฯ ย่อมส่งผลสำเร็จต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ โดยการบังคับบัญชาบุคลากรถือว่าเป็นความท้าทายของคณะกรรมการระดับบน ดังนั้นต้องให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอาจเปิดช่องทางในการสื่อสาร เช่น ใช้ในการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ใช้โปรแกรม Line ซึ่งเป็นการสะท้อนข้อมูลต่าง ๆ จากระดับล่างขึ้นบน (Bottom-Up) เพราะทั้งข้าราชการระดับล่างและคณะกรรมการตำบลเป็นบุคลากรที่ขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทำงานร่วมกับสมาชิกโดยตรงย่อมรับทราบปัญหาและความต้องการของสมาชิกเป็นอย่างดีซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางการบริหารนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสตรีต่อไป

3. งบประมาณ ความเพียงพอของงบประมาณมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ งบประมาณมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องชี้วัดขีดความสามารถขององค์กรที่สำคัญประการหนึ่ง โดยงบประมาณเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผล ดังคำกล่าวที่ว่า “เครื่องยนต์ทำงานได้ต้องมีน้ำมันหล่อลื่น” ในทำนองเดียวกันนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้

บรรลุผลสำเร็จก็ต้องมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ เมื่อพิจารณางบประมาณที่ได้จัดสรรให้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในแต่ละจังหวัดนั้น ในปีพ.ศ.2255 แต่ละจังหวัดได้รับงบประมาณไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรหรือขนาดของแต่ละจังหวัด กล่าวคือ จังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรไม่เกิน 600,000 คน) ได้รับงบประมาณจังหวัดละ 70,000,000 บาท จังหวัดขนาดกลาง (ประชากร 600,001-1,000,000 คน) ได้รับงบประมาณจังหวัดละ 100,000,000 บาท จังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากร 1,000,001 คนขึ้นไป) ได้รับงบประมาณจังหวัดละ 130,000,000 บาท และในปีงบประมาณพ.ศ. 2559 กรมการพัฒนาชุมชนได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 100,000,000 บาท (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2559) งบประมาณดังกล่าวจะถูกนำมาบริหารเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้สตรีที่เป็นสมาชิกได้กู้ยืมไปลงทุน เมื่อสมาชิกได้รับอนุมัติโครงการแล้วจะต้องทำสัญญากู้ยืม จากนั้นจะต้องนำเงินต้นมาชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายคือการขจัดความยากจนให้แก่สตรี โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุน สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรสตรี และงบประมาณที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำลายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องพัฒนาระบบการควบคุมและติดตามการส่งใช้เงินคืนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้กองทุนมีสภาพคล่องและป้องกันหนี้เสีย เช่น เมื่อสมาชิกส่งโครงการเพื่อกู้เงินต้องพิจารณาเรื่องช่วงเวลาหรือฤดูกาลการผลิตต้องมีความเหมาะสมรวมทั้งลักษณะโครงการที่เสนอกู้ว่าต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความถนัดของสตรี ตรวจสอบประวัติสมาชิกที่ยื่นกู้ว่ามีประวัติหนี้เสียหรือไม่ หรือโครงการลักษณะนี้สมาชิกเคยทำมาก่อนหรือไม่ บางตำบลอาจให้ตัวแทนหมู่บ้านรับรองพฤติกรรมให้เรียบร้อย นอกจากนี้พัฒนากรอำเภอตรวจสอบก่อนจะรวบรวมส่งโครงการมายังจังหวัดเพื่อพิจารณาเรื่องความถูกต้องตามหลักระเบียบพระราชบัญญัติกองทุนหมุนเวียน พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นการกลั่นกรองโครงการอีกระดับก่อนส่งมายังกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด

4. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเทคโนโลยีทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ช่วยในการปฏิบัติงานสามารถทำให้กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติราบรื่นขึ้น ซึ่งในสภาพสังคมปัจจุบันนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีความสำคัญอย่างมากต่อหน่วยงานภาครัฐเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่าง โดยเฉพาะการช่วยให้หน่วยงานสามารถจัดการและบริหารงานข้อมูลที่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และจะเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งเป็นช่องทางให้ประชาชนในฐานะผู้รับบริการได้ติดต่อเสนอแนะสอบถามเรื่องราวต่างๆ ไปยังหน่วยงานภาครัฐได้โดยสะดวกมากขึ้น เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี พบว่า สำนักงาน

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้จัดทำเว็บไซต์ www.womenfund.in.th เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อประสานงานให้ข้อมูลแก่สมาชิก เช่น การรับสมัครสมาชิกโดยผ่านระบบออนไลน์ ขั้นตอนการกู้เงิน การขอรับเงินสนับสนุน ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคลากรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารนั้นมีความสำคัญคือ ช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ การรับข่าวสารเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกันหรือระหว่างองค์การได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ และเปิดโอกาสให้มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ตลอดจนมีเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน เช่น โทรศัพท์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต ย่อมจะเอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยง่าย เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร และประชาชนหรือผู้รับบริการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ๆ ในทางตรงกันข้าม หากระบบการติดต่อสื่อสารไม่คล่องตัว หรือเครื่องมือสื่อสารไม่ทันสมัย หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติย่อมปฏิบัติงานล่าช้า ให้บริการประชาชนไม่เป็นที่พึงพอใจ และนโยบายนั้นอาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

5. สถานที่ หรือที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากสถานที่ตั้งสำหรับการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น กล่าวคือในระดับตำบลจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวมาจากอาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนหมู่บ้านชุมชนละ 1 คน มีหน้าที่หลักต้องเป็นผู้ประสานงานข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปยังสมาชิก และทำหน้าที่รวบรวมโครงการที่สมาชิกยื่นกู้รวมทั้งตรวจเอกสารให้เป็นไปด้วยความถูกต้องตามระเบียบกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การดำเนินงานต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องมีสำนักงานเพื่อดำเนินงานกลุ่มในระดับตำบลที่มีความเหมาะสมและมีที่ตั้งที่มั่นคงถาวรเพื่อเป็นศูนย์กลางให้สมาชิกได้มาติดต่อประสานงานได้สะดวกมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

นโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นหนึ่งในนโยบายของภาครัฐหรือโครงการของรัฐบาลที่มุ่งสร้างประโยชน์ให้แก่สตรี กล่าวคือเป็นกองทุนที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อดูแล พัฒนา และแก้ไขปัญหาให้กับสตรีด้วยการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั่วประเทศไทยทั้งหมด 77 กองทุนเพื่อให้สตรีสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคและจุลภาคเริ่มตั้งแต่การประกาศใช้นโยบายเมื่อปี พ.ศ. 2555 ในช่วงแรกเป็นการดำเนินการในเชิงบูรณาการระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และ

กระทรวงมหาดไทย จากนั้นจึงจัดตั้งกองทุนในแต่ละจังหวัด ประกาศรับสมัครสมาชิกกองทุน และปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิก จนกระทั่งปัจจุบันกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และสามารถวิเคราะห์ความสำเร็จและความท้าทายในการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบการจัดการซึ่งพบว่าโครงสร้างองค์การภายในกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดถูกกำหนดให้มีการจัดโครงสร้างองค์การแบบรวมอำนาจมีคณะกรรมการหลายระดับก่อให้เกิดผลดีในแง่ความรัดกุม แต่ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการอนุมัติโครงการ และการยึดระเบียบกฎเกณฑ์ในการรับสมัครสมาชิกอย่างเคร่งครัดเป็นการปิดกั้นสตรีที่อยู่นอกพื้นที่ให้กลายเป็นคนชายขอบไม่ได้รับการพัฒนา สำหรับข้าราชการจัดเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง หากข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับในการปฏิบัติงานย่อมทำให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ งบประมาณที่เพียงพอสำหรับให้สมาชิกได้กู้ยืมเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้สำเร็จแต่ต้องพัฒนาระบบการควบคุมและติดตามการส่งใช้เงินคืนเพื่อให้กองทุนฯ มีสภาพคล่องและป้องกันหนี้เสียและความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยจะช่วยให้การจัดการข้อมูลต่างๆ ภายในกองทุนฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และปัจจัยประการสุดท้ายคือมีสำนักงานเป็นเอกเทศในระดับตำบลสำหรับรองรับการขยายตัวในการบริการให้สมาชิกได้ติดต่อประสานงานในเรื่องต่างๆ ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- จุมพล นิมพานิช. (2554). การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ: มุมมองในทัศนะทางรัฐศาสตร์ การเมือง และรัฐประศาสนศาสตร์การบริหาร และกรณีศึกษาของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์. (2555). แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. เชียงใหม่: ธนุชนพรัตน์ตั้ง.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2555). นโยบายสาธารณะไทย: กำเนิดพัฒนาการ และสถานภาพของศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฑาทอง
- สมบัติ อารงธัญวงศ์. (2555). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2560). แนวทางการดำเนิน กิจกรรม/โครงการตามแผน ดำเนินการและแผนใช้จ่ายงบประมาณกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประจำปีงบประมาณ 2560. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2555). **คู่มือ
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด ตำบล. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.**

David Easton. (1971). **The Political System: An Inquiry into The State of Political
Science 2 nd ed.** Knopf .New York.

Thomas R Dye. (1981). **Understanding Public Policy, 10th ed.** Englewood Cliffs, N.J.:
Prentice-Hall